

OMSLAG

Het heiligenboek

Thomas van Aquino. De heilige professor *Tom Zwaenepoel*

Thomas wordt omstreeks 1225 geboren in het Italiaanse graafschap Aquino, gelegen tussen Rome en Napels. Op vijfjarige leeftijd wordt hij toevertrouwd aan zijn oom, die abt is van de benedictijnen van Monte Cassino. Zijn familie ziet in de jongen dan al een toekomstige abt.

Vanaf zijn veertiende studeert hij in Napels grammatica, logica en natuurwetenschappen. Hier leert hij de nog jonge dominicanenorde kennen, die de evangelische armoede met de wetenschap verbindt. Tegen de wil van zijn ouders kiest hij voor deze bedelorde. We schrijven 1243. Thomas' familie laat hem door zijn broers gevangennemen en sluit hem meer dan een jaar lang op in de slottoren van hun kasteel. Volgens de legende kan Thomas met de hulp van verklede ordebroeders vluchten.

In 1246 wordt hij in Parijs leerling van Albertus de Grote, die hij twee jaar later naar Keulen volgt. Na zijn studies doceert Thomas meer dan tweeëntwintig jaar aan verschillende scholen en universiteiten. Hij schrijft commentaren op een aantal boeken van het Oude en Nieuwe Testament. In Parijs wordt hem in 1256 de graad van

magister verleend. In 1259 keert hij terug naar Italië, waar hij verblijft aan het pauselijke hof in Anagni en Viterbo. In Rome begint hij aan zijn bekendste werk, de *Summa theologiae* (Leerboek van de theologie). Nadien leeft hij opnieuw in Parijs, waar hij een leerstoel van de dominicanen overneemt (1269-1272), en vervolgens doceert hij aan de universiteit van Napels (1272-1273). Op weg naar het tweede concilie van Lyon, waarop hij als raadgever is uitgenodigd, sterft hij in 1274 door geestelijke en lichamelijke uitputting in de cisterciënzerabdij Fossanuova, ook al tussen Napels en Rome.

Als we voortgaan op het aantal afbeeldingen in kerkgebouwen, dan is Thomas bepaald geen 'populaire' heilige te noemen. Op het vrome kerkvolk heeft hij blijkbaar weinig indruk gemaakt. Van hem zijn slechts een twintigtal preken bewaard. Zijn 'heiligheid' ligt in zijn leven als universiteitsprofessor: in zijn onderwijs, in zijn gedachten en zijn geschriften. Van alle heiligen is Thomas van Aquino de geleerdste, en onder de geleerden de heiligste. Op het einde van zijn zoektocht naar de waarheid doet zich in zijn inner-

lijke leven een mysterieus voorval voor. Vanaf 6 december 1273 weigert hij plotsklaps en zonder reden nog één regel neer te pen- nen.

Thomas van Aquino brengt in zijn werken geloof en verstand, filosofie en theologie samen. Zijn enige liefde is de liefde voor de 'hemelse wijsheid'. Hij schept uit de wijsheidsbronnen, voedt de wereld en wordt leraar van de mensheid. Zijn belangrijkste levensles luidt: „Gebruik je kennis om Gods wil in te zien en uit te voeren.” Samen met Bonaventura geldt hij als de grootste theoloog uit de scholastiek.

Hij onderneemt niets alvorens te bidden. Nadien vindt hij de oplossing in zelfs de moeilijkste kwesties. Zijn onderwijs is zo eenvoudig, duidelijk en begrijpelijk en toch zo ongewoon en verheven, dat zijn leer 'goddelijke ingeving' wordt toegeschreven. Hij doet zich gelden als modelprofessor met de scherpheid van zijn analytische intelligentie, zijn helderheid, de kracht van de synthese en de kunst van de didactische stijl. Bovendien is hij kritisch: hij heeft niet enkel oren naar de 'autoriteit' van de kerkleiding, maar ook naar

gen en conclusies. Zo gaat Thomas in op vragen van niet-gelovigen en voert hij vruchtbare discussies met het Arabische en joodse denken van zijn tijd, waardoor hij de dialoog met andere culturen en religies opent.

Thomas van Aquino blijkt ook een groot leermeester van de menselijkheid. Wegens zijn bijzondere kennis over de mens in zijn rationaliteit en zijn toestand als vrij wezen verheft Johannes Paulus II hem in 1980 tot *doctor humanitatis*. De heilige uit Aquino gelooft niet makkelijk dat een mens slecht is, maar vindt iedereen goed, zelfs beter dan hij in werkelijkheid is. Voor hem is de 'menselijke persoon' het volmaaktst in de natuur (*Summa theologiae*, I). Zelf is hij een voorbeeld van menselijke deugden. Zo weigert hij als nederige gelovige 'topfuncties' (zoals aartsbisschop van Napels) en schenkt hij veel aan armen en noodlijdenden.

Tom Zwaenepoel, *Het Heiligenboek. Levenswijsheid van honderd en enige heiligen*, Lannoo, Tielt, 2008, 345 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 209 8041 7.

Omroep

22 april, 22.45 uur, IKON via Nederland 2. Donderdag en dus een nieuwe afspraak met *Holland Doc*. Na de dood van haar man verhuist de bejaarde moeder van filmmaker Claire Pijman naar Amsterdam, dicht bij haar dochters en kleinkinderen. Aanvankelijk woont ze bij Claire in huis, maar als er een benedenwoning in de straat vrijkomt, neemt ze daar haar intrek. Claire en haar zus proberen de zorg voor hun dementerende moeder te combineren met hun baan en hun gezin. En zo hoort het ook, is Claire's stellige overtuiging. Maar naarmate de toestand van haar moeder verslechtert, wordt het almaar zwaarder. Pijman documenteert het dagelijkse leven van haar moeder tijdens haar laatste levensjaren. In intieme observaties en openhartige gesprekken worden de persoonlijke dilemma's aangrijpend getoond. Een hele gevoelige documentaire, deze *Van later zorg*.

De vrome kudde

Aan tafel *Ingezonden door Jan Umans*

Iedereen heeft plaatsgenomen aan tafel, behalve de jongste spruit. Die komt binnengerend en vraagt:

– Mama, mag ik iets zeggen?

Waarop mama:

– Je weet dat er nu gegeten wordt en dat het verboden is te spreken tijdens het eten.

– Mag ik echt geen enkel woord zeggen?

– Nee, jongen. Als je vader na het eten zijn krant heeft gelezen, dan mag je iets zeggen.

Een half uur later gaat vader in zijn fauteuil zitten en begint aan de krant. Na een hele tijd legt hij ze naast zich neer en wendt zich tot zijn zoon:

– Wel, jongen, wat wou je daarnet zeggen?

– Dat de waterleiding in de badkamer gebarsten is.

Wijsheid *Ingezonden door Marie-Rachel*

Je kunt nooit dieper vallen dan in Gods hand.

Rijk en arm *Ingezonden door Herman Reyns*

Als werken goed was, hadden de rijken het niet aan de armen overgelaten.

Golfen is knikkeren voor rijke mensen die te lui zijn om zich te bukken.

VLAAMSE PUZZELS
DEPUZZELAAR
Uitgeverij Jacques Gilliéron bvba
Antwerpen Telefoon (03)658.91.53 - 658.00.53

Zweedse kruiswoordpuzzel.
Méér van deze Zweedse puzzels vindt u in de volgende Vlaamse puzzeltijdschriften van 'De Puzzelaar' t.w. De Stad Stockholm en De Viking.
Bij uw dagbladhandelaar verkrijgbaar.

Oplossing van de puzzel van vorige week: METHODIEK

ogani- satie onver- genoegd	terstond verpak- kings- gewicht	bijwoord huid	ten be- drage van verlegen	niet dezelfde oude leng- temaat	2
8				6	
vlees- gerecht aai	5	Aziatisch land	lage druk smalle sloep	4	lyrisch dicht- stuk
roem Schotse stam		winter- sporter			
1		deel v.e. hengel beryllium	9		omwen- teling
geo- logisch tijdvak	handvat	feestelijk gastmaal wreed			
	7			bordspel nikkel	
gevan- genis		evenaar			
uitschot		roof- vogel			3

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

In onze Kerk mag best wat meer gelachen worden. Dat blijkt ook de uitdrukkelijke wens van heel wat lezers. Die proberen we in deze rubriek op hun wensen te bedienen. Wekelijks één of meerdere mopjes, leuke anekdotes, bedenkingen, woordspelingen... Kent u er nog een leuke? **KERK & leven · Vrome Kudde**, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, fax 03 210 08 49, e-mail devromekudde@kerknet.be.